

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6104195697
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

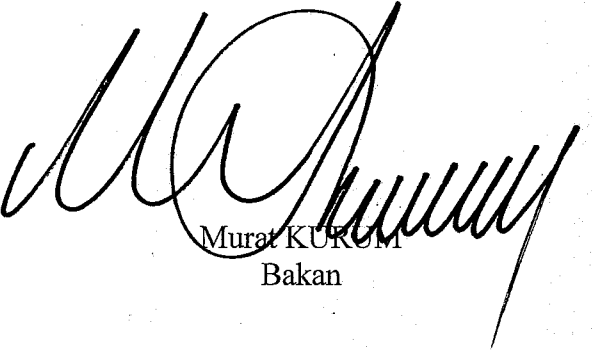
25 Haziran 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (61 Adet, 129 Sayfa)

ADIYAMAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV.ABDURRAHMAN TUTDERE'NİN
TBMM 7/43829 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

7/43829
SK 136

SORULAR:

- 1-Erzurum ilinin hava kalitesi nedir? Hava kalitesini arttırmak için hangi çalışmalar yapılmıştır?
- 2-Erzurum'daki hava kirliliğinin nedenleri ve çözümü konusunda Bakanlığınızca kapsamlı bir araştırma yapılmış mıdır?
- 3-Erzurum'un hava kalitesini etkileyen unsurlar nelerdir? Kömür kullanımının hava kirliliği üzerindeki etkisi nedir?
- 4-Erzurum'da hava kirliliği oranlarına göre ilçeler nasıl sıralanmaktadır? Bu veriler nelerdir?

CEVAPLAR:

1,2- Bakanlığımızca hava kirliliğini önlemeye yönelik olarak 81 ilde çalışmalar yapılmakta olup, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve 2013/37 sayılı Bakanlığımız Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi gereği hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında yüksek kirlilik potansiyeli bulunan illerimizin Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmıştır. Eylem planları kapsamında illerde kirliliğin kaynağında azaltımına ve hava kalitesinin korunmasına yönelik eylemler belirlenmiş olup, çalışmalar yürütülmektedir.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ile 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi kapsamında, "Yüksek Kirlilik Potansiyeli" bulunan 64 il arasında yer alan Erzurum iline ait 2014-2019 yıllarını içerecek şekilde hazırlanan Temiz Hava Eylem Planı'nın 2020-2024 yılları için revizyon çalışması tamamlanmıştır.

Bakanlığımız sunucularında hizmet vermekte olan Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı aracılığıyla stratejik hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. Erzurum ili tüm ilçelerine ait hava kalitesi haritası bilgisi 2022 yılı sonu itibarıyla vatandaş erişimine sunulacaktır.

İllerimizin hava kalitesi durumları düzenli olarak takip edilmekte ve hava kirliliği seviyelerinde yükselme olan iller gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik resmi yazı ile uyarılmaktadır. İllerce belirlenen tedbirler Mahalli Çevre Kurullarında görüşülerek karara bağlanmaktadır.

Temiz Hava Eylem Planları taşra teşkilatımız koordinasyonunda hazırlanmakta olup, özellikle uygulanmasında yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Söz konusu eylem planları Bakanlığımıza gönderilmekte ve eylemlerin gerçekleşme durumları Bakanlığımızca Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı ile altı aylık dönemler halinde izlenmektedir.

Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlletici kaynakların coğrafi

lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Hava kalitesi izleme verileri incelendiğinde; kirletici parametre konsantrasyonları (PM₁₀, SO₂, NO₂ ve CO) özellikle kış aylarında yükselmektedir. Bu durum ısınmada kullanılan soba ve kalorifer kazanlarında yakılan yakıtların ilk ateşleme ve yüklemenin devam ettiği saatlere ve trafiğin en yoğun olduğu saatlere denk gelmektedir. Yıllık Hava Kalitesi Sınır Değerlerine göre Erzurum ili'nin 2020 Yılı yıllık ortalama parametre kirletici değerlerinde sınır değerlerini aşmadığı görülmektedir.

Ayrıca Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15 nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır. Bu kapsamda 2019-2020 yılları arasında Erzurum ilinde hava konulu 83 adet çevre denetimi yapılmıştır.

Hava kirliliği ile mücadele çalışmaları kapsamında Bakanlığımız koordinasyonunda Halk Sağlığı Müdürlüğü, Erzurum Büyükşehir Belediyesi, Yakutiye Belediyesi, Palandöken Belediyesi ve Aziziye Belediyesi ile oluşturulan denetim ekipleri, kış sezonunda (1 Ekim-31 Mart) tüm işyeri ve konutlarda 7 gün 24 saat esasına göre kazan dairesi ve baca denetimleri yapmaktadır.

3- Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü sorumluluk alanında bulunan; Erzurum ilinde ortaya çıkan hava kirliliği genelde mevsimsel olup, hava kirliliğindeki 1. Etken kaynak ısınma, 2. Etken kaynak motorlu taşıt emisyonlarıdır. Bölgedeki illerde hava kalitesini belirleyen en önemli kirletici parametre partikül maddedir.

Erzurum ilinde büyük ölçekli sanayi tesislerinin az olması ve genelde il merkezinin dışında olması, nedeniyle hava kirliliğine katkısı batı illerine göre daha azdır. Ayrıca topoğrafik yapı ve kararlı/durgun havalarda oluşan inversiyon olayları hava kirliliğinin artmasına sebep olmaktadır.

Erzurum'un hava kalitesini etkileyen ana kaynaklar noktasal, alansal ve hareketli kaynaklar olmak üzere 2020-2024 Temiz Hava Eylem Planında yer alan eylemler ile 6 aylık gerçekleştirme dönemlerinde Bakanlığımız THEP-iz uygulaması ile takip edilmektedir.

Kömür kullanımına ilişkin özellikle kış aylarında artan hava kirliliğinin önlenmesine yönelik olarak, "Hava Kirliliğinin Kontrolüne Yönelik Uygulamalar" konulu 2020/25 sayılı Genelge yürürlüğe konmuştur. Söz konusu Genelgede Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında düzenlenen Uygunluk İzin Belgesi, Satış İzin Belgesi, Dağıtıcı Kayıt Belgesi, Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi yerli katı yakıtlar için bu Genelgenin yayım tarihinden itibaren, ithal katı yakıtlar için 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı Katı Yakıt Modülü üzerinden dijital ortamda düzenleneceği belirtilmiş olup, hız zaman ve kaynak tasarrufu olarak uygulama kazanç sağlamaktadır. Bu kapsamda

kömür verilerinin emisyon envanteri olarak detaylı bir şekilde HEY Portalı üzerinde derlenmesi ile Bakanlığımız çalışmaları devam etmektedir.

4- Erzurum ilinde 5 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu bulunmaktadır. Bunlardan 3 tanesi (Merkez HKİİ-Aziziye HKİİ-Taşhan HKİİ) şehir merkezinde bulunmakta olup PM₁₀, SO₂, CO, O₃ ve NO₂ kirletici parametrelerini ölçmektedir. Palandöken HKİ İstasyonu Kent Çevresi/Arka Plan ölçümü yapmaktadır. Pasinler HKİ İstasyonu Kırsal Alan ölçümü yapmaktadır. Yapılan bu ölçümler online olarak tüm vatandaşların ulaşabileceği Bakanlığımızın <https://sim.csb.gov.tr> web adresinden yayımlanmaktadır.